

27 april 2021

Kjære helseminister Bent Høie

Den 26. april sendte 28 europeiske menneskerettighetsorganisasjoner inkludert EFN et felles brev til EU-parlamentet. Vi har vedlagt dette brevet i sin oversatte form.

Vi er klar over at EU leder an på dette feltet, men vi vet også at Norge har tatt en aktiv rolle i dette arbeidet. Vi vil derfor be deg om å ta med deg disse prinsippene i ditt videre arbeid:

1. Ingen må kunne avkreves å fremvise sitt vaksinesertifikat utenom i de tilfeller der det er *eksplisitt tillatt etter lov*.
2. Vaksinesertifikater er en midlertidig ordning for å lette på restriksjoner, enhver lovgivning på dette må ha en utløpsdato.
3. Vi anerkjenner behovet for å unngå forfalskninger, men vi må sikre oss at slike sertifikater ikke brukes til å spore befolkningen. Et sertifikat må derfor:
 1. Kunne verifiseres offline, eksempelvis gjennom innebygde sikkerhetslementer.
 2. Online verifisering må skje på en måte som ikke medfører at man kan spores.

Med vennlig hilsen

ELEKTRONISK FORPOST NORGE

Tom Fredrik Blenning

Daglig leder

Kopi til: Direktør Camilla Stoltenberg, Folkehelseinstituttet

26 april 2021

Kjære medlemmer av Det Europeiske Parlament,

Den 17. mars 2021 presenterte EU-kommisjonen et forslag til en forordning om et digitalt grønt sertifikat for å lette fri bevegelse i EU - 2021/0068 (COD) og et tilhørende forslag om tredjelandsstatsborgere som lovlig oppholder seg eller oppholder seg i EU (2021 / 0071 (COD). Under plenumsdebatten 24. mars 2021 støttet et stort flertall av parlamentsmedlemmene en hasteprosedyre for en rask opprettelse av Digitale Grønne Sertifikater (**Covid Pass**), som etablerer en felles ramme for utstedelse, verifisering og aksept av interoperable sertifikater på COVID-19 vaksinerings, testing og tilbakekalling.

Organisasjonene som har skrevet under på dette brevet advarer Europaparlamentet mot å forhastet akseptere disse forslagene og oppfordrer medlemmene av Europaparlamentet til å vurdere bekymringene beskrevet nedenfor.

Vi som har skrevet under på dette dokumentet er enige om at det er ønskelig å løfte tiltakene som begrenser fri bevegelse på grunn av folkehelse i sammenheng med pandemien, er vi bekymret for den vitenskapelige usikkerheten knyttet til varigheten og typen immunitet til vaksinerte og personer som er friske etter sykdom. Selv om forordningen gir mulighet for å be Folkehelsekomiteen om å utstede vitenskapelig veiledning for å informere videre bruk av sertifikatene, ser vi ingen garantier innebygd i regelverket som sikrer at sertifikater bare vil bli brukt i tråd med nevnte vitenskapelige råd.

Organisasjonene som har skrevet under på dette brevet er urolige over mangelen på beskyttelse av personopplysninger i kommisjonens forslag. Verifiseringen og gyldigheten av digitale grønne sertifikater inneholder for øyeblikket **ingen garantier mot overvåking** av den utstedende myndigheten (online verifisering). Regelverket må avklare at bare en offline verifisering via en (kryptografisk) offentlig nøkkelinfrastruktur (PKI¹) overholder prinsippene om innebygd personvern. Når et sertifikat bekreftes, skal ikke utsteder innhente kunnskap om bekreftelsesprosessen eller dens omstendigheter. Hvis forskriften ikke blir endret, risikerer EU å eksportere en meget lav personvernstandard til resten av verden.

Tilsvarende bør forordningen gjøre det ytterste for å redusere personvernrisikoen som vil oppstå når medlemsstatene utvider bruken av Digitale Grønne Sertifikater for andre formål. Flere land har allerede kunngjort at de vil bruke den til å regulere innreise til forretningssteder og gudstjenester, sportsarenaer og lignende sammenkomster. Derfor tillater usikkerhet med hensyn til arkitekturen overvåking av verifiseringssystemet, som risikerer å skape omfattende

¹https://no.wikipedia.org/wiki/Public_key_infrastructure

dataposter om bevegelse av mennesker, deres religiøse tilknytning og privatliv. Videre bør overskriftene presisere at **eventuelle ytterligere brukstilfeller av dette systemet enten er forbudt eller må eksplisitt tillates av nasjonal lovgivning**, som igjen må baseres på en konsekvensanalyse av databeskyttelse. Til slutt bør overskriftene fastsette plikten til medlemsstatene å fastsette forbud mot å oppbevare eller viderebehandle data fra verifiseringsprosessen, i likhet med bestemmelsene i artikkel 9 nr. 2. Uten slike beskyttelser kan tilliten til hele systemet lett undergraves av noen svært få dårlige aktører.

I tillegg, selv om vi setter pris på at kommisjonen ønsker å unngå diskriminering og er av den oppfatning at vaksinerings ikke kan være en forutsetning for fri bevegelse, mangler forslagene etter vår forståelse de nødvendige garantiene for å sikre ikke-diskriminerende og inkluderende bruk av sertifikater.

For det første, selv om sertifikatet ikke er et "vaksinasjonskort" og Kommisjonen forutsetter at testresultatene også vil bli akseptert av de kompetente myndighetene, er en enkel aksept av de nevnte resultatene ikke tilstrekkelig for å sikre at sertifikatet ikke vil føre til en to-trinns samfunnet med de vaksinerte som nyter hele sitt sett med rettigheter, mens de ikke-vaksinerte står overfor unødvendige hindringer for å nyte lignende rettigheter. Dette sikres bare hvis **medlemsstatene gjør testing lett tilgjengelig** (både geografisk og økonomisk) for de som ikke er vaksinert.

For det andre vil det i henhold til forslagene utstedes sertifikater til "unionsborgere og deres familiemedlemmer" og personer som er lovlig bosatt i EU. Hvis sertifikater blir (juridisk eller praktisk) en betingelse for å reise eller ha tilgang til tjenester, vil **personer uten oppholdsstatus**, for eksempel papirløse migranter, **møte unødvendige problemer** med å prøve å delta i det sosiale livet. Sertifikater må utstedes (på forespørsel) til alle som er bosatt i Unionen.

For det tredje, ifølge forslaget 2021/0068 (COD), kan medlemsstatene utstede "sertifikater som utgjør Digitale Grønne sertifikater i et digitalt eller papirbasert format, eller begge deler". Det digitale formatet er ment å vises og lagres på mobile enheter. Imidlertid kan medlemsstater som **kun utsteder digitale sertifikater forverre ulikheter og sosial ekskludering**. Dermed bør medlemsstatene kreves å utstede sertifikatene i begge formater automatisk, eller hvis de bare ønsker å utstede sertifikatet i digitalt format, for å sikre at alle har den nødvendige enheten som er nødvendig for å lagre og vise dem.

De undertegnede er også bekymret for den ubegrensede karakteren til de foreslåtte sertifikatene. På papiret har forslagene til hensikt å legge til rette for «utøvelsen av retten til fri bevegelse i Unionen under COVID-19-pandemien» og ikke å innføre et identifikasjons- eller

reisedokument som innbyggerne må ha med seg resten av livet. Digitale Grønne Sertifikater vil imidlertid aldri bli tilbakekalt. Den vil rett og slett bli suspendert, en gang og i den grad det ikke er noen "folkehelseproblem av internasjonal interesse". Vi mener imidlertid at det må fastsettes et klart sett med betingelser, med fokus på den europeiske situasjonen, for å avvikle bruken av sertifiseringer. Et behov for å attestere helsestatusen vår når vi flytter inn i Europa, kan ikke bli en normal del av livet.

For å gjenta, gir forslagene en rekke bekymringer angående overholdelse av Den europeiske unions charter om grunnleggende rettigheter og om dens samsvar med EUs grunnleggende verdier. Vi oppfordrer Europaparlamentet til å ta opp de ovenfor beskrevne bekymringene med passende endringer og sørge for at begge regelverk er i tråd med verdiene Unionen er basert på.

Med vennlig hilsen,

Access Now, Internasjonal

Aktive Arbeitslose, Østerrike

Begegnungszentrum für aktive Gewaltlosigkeit, Østerrike

Bulgarian Helsinki Committee

Citizen D, Slovenia

Civil Liberties Union for Europe (Liberties), Internasjonal

Civil Rights Defenders, Sverige

Defend Democracy, Internasjonal

Dutch section of the International Commission of Jurists

Elektronisk Forpost Norge, Norge

epicenter.works – for digital rights, Internasjonal

European Digital Rights (EDRi)

Homo Digitalis, Hellas

Human Rights Monitoring Institute, Litauen

Hungarian Civil Liberties Union

IT-Pol Danmark

Legal-Informational Centre for NGOs, Slovenia

Panoptikon Foundation

Peace Institute, Slovenia

Privacy International

Rights International Spain

Solidarisches Salzburg, Østerrike

Statewatch, Internasjonal

The Irish Council for Civil Liberties

Verband Freier Rundfunk Österreich, Østerrike

Verein Gegen Tierfabriken, Østerrike

Verein Respekt.net, Østerrike

Vrijschrift, Nederland